

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Roche d.o.o.

Tumori jajnika i vrata maternice sa socioekonomskog aspekta oboljelih

Zagreb, 2020.

Izdavač

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Rockefellerova 7

10000 Zagreb

www.hzjz.hr

Urednik

doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.

Autori:

Željka Draušnik, dr.med.

Marko Brkić, mag.soc.

doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.

Grafička priprema

Mario Hemen, ing.

Sadržaj

UVOD	4
METODOLOGIJA.....	5
RAK JAJNIKA.....	6
RAK VRATA MATERNICE	12

UVOD

Hrvatski zavod za javno zdravstvo je u suradnji s tvrtkom Roche d.o.o. proveo istraživanje o socioekonomskom teretu ginekoloških tumora (raka jajnika i raka vrata maternice) u Hrvatskoj.

Ovakva i slična istraživanja nisu dosada bila provedena u Hrvatskoj, a rijetko i u svijetu, a omogućuju široj zdravstvenoj javnosti detaljan uvid u to koliko suočavanje s ovim bolestima i liječenje utječu na različite aspekte života tih bolesnica. Na taj način, moguće je i podizanje svijesti o problemima s kojima se suočavaju žene oboljele od ginekoloških tumora te važnosti preventivnih i redovitih ginekoloških pregleda, kojima se ginekološki tumori mogu otkriti u ranijim fazama, a što direktno utječe na rezultate preživljenja bolesnica zahvaćenih tim bolestima.

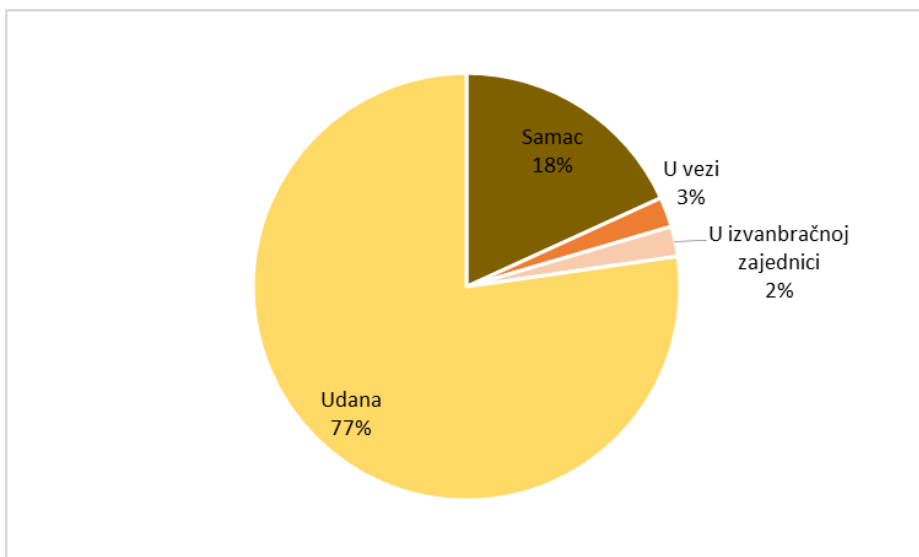
METODOLOGIJA

Ciljna populacija u provedenom istraživanju su bile žene koje su oboljele od raka jajnika i raka vrata maternice, a koje su u trenutku anketiranja bile ili hospitalizirane ili na specijalističkom pregledu u KBC Zagreb, KBC Sestre milosrdnice, KB Dubrava te KB Merkur. Ispitivanje su provodili zaposlenici navedenih ustanova.

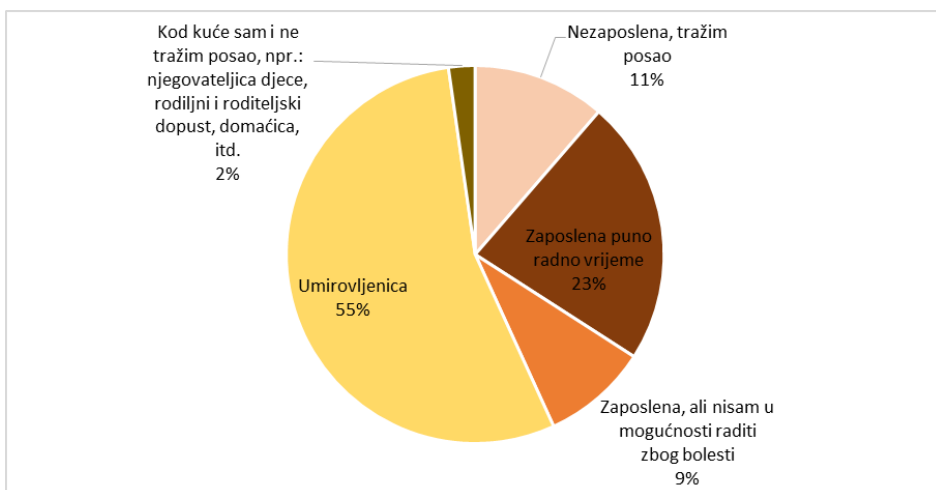
RAK JAJNIKA

Anketirane su 44 žene s rakom jajnika, a njihova srednja dob pri anketiranju je bila 57 godina, dok je srednja dob u kojoj im je dijagnosticiran rak bila 55 godina. Velika većina tih žena je bila udana (slika 1) te u mirovini (slika 2) i ne uzdržava nikoga (69,05%).

Slika 1. Bračni status žena oboljelih od raka jajnika

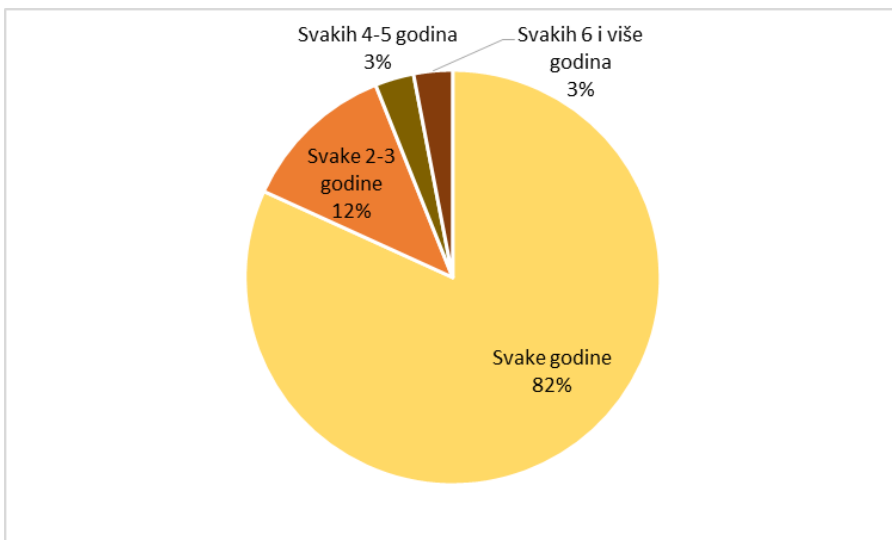

Slika 2. Trenutno zaposlenje žena oboljelih od raka jajnika

Gotovo 82% ispitanica je potvrdilo da redovito (svake godine) odlaze na ginekološke preglede (slika 3).

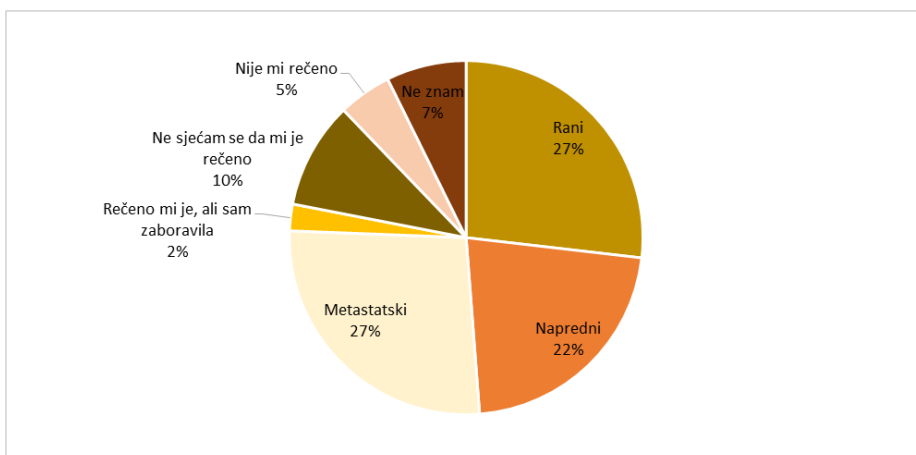
Slika 3. Učestalost odlaska na ginekološke preglede prije oboljenja od raka jajnika

Prema odgovorima ispitanica, kod podjednakog broja žena je rak jajnika otkriven na redovnom pregledu, općenito se nisu dobro osjećale te su otišle svom liječniku ili su imale specifične simptome zbog kojih su žurno otišle liječniku.

Na slici 4. je prikazan udio stadija u kojima je rak jajnika dijagnosticiran.

Slika 4. Stadij u kojem je rak jajnika dijagnosticiran

Većina ispitanica je potvrdila da je, neposredno nakon dijagnosticiranja raka jajnika, dobila adekvatne informacije od liječnika (68%), no glavnina tih informacija se odnosila na liječenje i razumijevanje kako se općenito nositi s bolesti, a ispitanice navode da su im te informacije bile od velike pomoći. Praktične informacije za život kod kuće, npr. snalaženje s malom djecom, informacije o informiranju poslodavca o dijagnozi i pravima na radnom mjestu te informacije o tome kako naći financijsku pomoć za liječenje i njegu niti jedna ispitanica nije dobila. Ispitanice su tek sporadično odgovorile da su dobile informacije o emocionalnom aspektu bolesti.

Veliki dio ispitanica je naveo da bi voljele da su dobile više informacija o tome kako informirati poslodavca o dijagnozi i pravima na radnom mjestu, o razumijevanju i prepoznavanju simptoma, općenito o bolesti te snalaženju s njom, informacije o emocionalnom aspektu bolesti te o tome kako naći financijsku pomoć za liječenje i njegu.

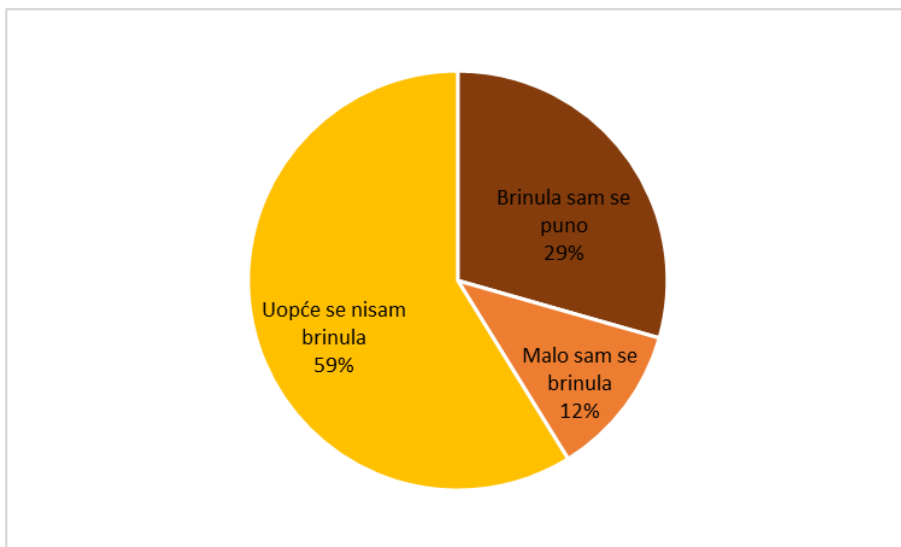
Većina ispitanica se slaže da je život s rakom imao utjecaj na njihove financije, na njihovu sposobnost da budu neovisne, ali i da ih je zbližio s obitelji i osnažio te da su dobile potrebnu potporu od medicinskog osoblja koje ih je liječilo (tablica 1).

Tablica 1. Iskustvo života s rakom jajnika

Izjava	Odgovor
Život s rakom je imao značajan utjecaj na moje financije	Slažem se
Život s rakom je utjecao na moju sposobnost da budem neovisna	Slažem se
Život s rakom je značio da je moja obitelj morala uzimati slobodne dane od posla ili edukacije radi brige o meni	Niti se slažem, niti se ne slažem
Život s rakom me zbližio s obitelji	Slažem se
Život s rakom me osnažio i/ili me učinio otpornijom	Slažem se
Dobivam potrebnu potporu od medicinskog osoblja koje me liječi	Slažem se
Bojim se da ako trenutačno liječenje ne bude uspješno nema drugih opcija	Niti se slažem, niti se ne slažem
Uvjeren sam da postoje i druge opcije liječenja koje mi mogu pomoći pobijediti rak	Niti se slažem, niti se ne slažem
Život s rakom me povremeno učinio izoliranom	Niti se slažem, niti se ne slažem

Gotovo trećina ispitanica je iskazala da su se jako brinule oko toga kako će ljudi u njihovom životu reagirati na njihovu dijagnozu (slika 5).

Slika 5. Briga oko reakcije ljudi na dijagnozu raka jajnika

Na upit o tome kako su članovi njihovih obitelji reagirali na njihovu dijagnozu ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 2.

Tablica 2. Reakcija članova obitelji na dijagnozu raka jajnika

Izjava	Postotak odgovora DA
Članovi moje obitelji su razumjeli i pokazali su mi svoju potporu	43,18%
Članovima moje obitelji je bilo neugodno ili ih je bilo sram zbog moje dijagnoze	2,27%
Članovi moje obitelji su bez neugode razgovarali samnom o mojoj dijagnozi	25,00%
Članovi moje obitelji su bili ponosni na to kako sam se nosila sa situacijom	20,45%
Članovi moje obitelji su postali jedan od najvažnijih oslonaca u borbi protiv bolesti	22,73%

Na upit o tome kako su njihovi prijatelji reagirali na njihovu dijagnozu ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 3.

Tablica 3. Reakcija prijatelja na dijagnozu raka jajnika

Izjava	Postotak odgovora DA
Moji prijatelji su razumjeli i pokazali su mi svoju potporu	43,18%
Članovi moje obitelji su bez neugode razgovarali samnom o mojoj dijagnozi	22,73%
Članovi moje obitelji su bili ponosni na to kako sam se nosila sa situacijom	22,73%
Moji prijatelji nisu znali što mi reći ili kako se ponašati	2,27%
Članovi moje obitelji su postali jedan od najvažnijih oslonaca u borbi protiv bolesti	18,18%

Na upit o tome kako su njihovi kolege s posla reagirali na njihovu dijagnozu ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 4.

Tablica 4. Reakcija kolega s posla na dijagnozu raka jajnika

Izjava	Postotak odgovora DA
Moji prijatelji su razumjeli i pokazali su mi svoju potporu	90,00%
Moji kolege s posla su bez neugode razgovarali samnom o mojoj dijagnozi	30,00%
Moji kolege s posla su bili ponosni na to kako sam se nosila sa situacijom	60,00%
Moji kolege s posla nisu znali što mi reći ili kako se ponašati	10,00%
Moji kolege s posla su postali jedan od najvažnijih oslonaca u borbi protiv bolesti	40,00%

Na upit o tome kako su njihovi poslodavci reagirali na njihovu dijagnozu ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 5.

Tablica 5. Reakcija poslodavaca na dijagnozu raka jajnika

Izjava	Postotak odgovora DA
Moj poslodavac me razumio i pokazao potporu	71,43%
Moj poslodavac se prema meni ponašao isto kao i prije moje dijagnoze	21,43%
Moj poslodavac nije bio siguran što reći ili što učiniti	7,14%
Moj poslodavac je bio samopouzdan i znao je kako se ponašati u vezi samnom	7,14%
Moj poslodavac je postao jedan od najvažnijih oslonaca u borbi protiv bolesti	28,57%

Gotovo 70% ispitanica je potvrdilo da je propustilo barem jedan dan brinuti se za osobe koje uzdržavaju zbog direktnih posljedica raka jajnika.

Većina ispitanica nije primila pomoć od trećih strana, npr. dobrotvornih ustanova ili grupa pacijenata.

Velika većina ispitanica (83%) je izjavila da je zbog raka jajnika izgubila određenu financijsku dobit, uglavnom zbog izostanka s posla.

Nešto više od polovice ispitanica (55%) je izjavilo da je zbog njenog raka jajnika netko njoj blizak izostao sa svog posla.

Gotovo 4/5 ispitanica (80%) je izjavilo da nema osjećaj da dijagnoza raka jajnika u njenoj okolini uzrokuje sram ili stid.

Na upit što misle da bi se moglo učiniti za poboljšanje situacije žena koji žive s rakom jajnika, ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 6.

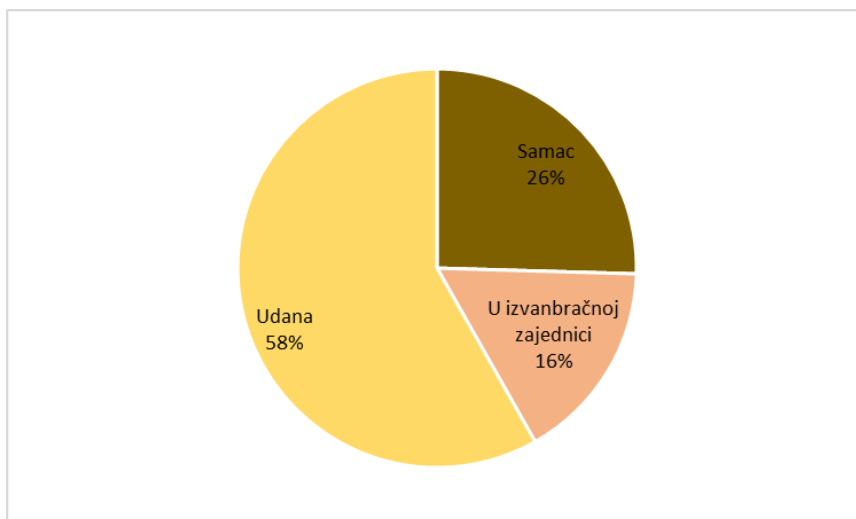
Tablica 6. Mišljenje o potencijalnim aktivnostima za poboljšanje situacije žena koji žive s rakom jajnika

Izjava	Postotak odgovora DA
Podizanje svijesti o ovom obliku raka u svrhu promicanja javnog prihvaćanja	38,64%
Podizanje svijesti o ovom obliku raka u svrhu promicanja rane dijagnoze	59,09%
Učiniti da ovaj oblik raka bude od veće važnosti za društvo	22,73%
Učiniti da ovaj oblik raka bude od veće važnosti za vladu	11,36%
Povećati aktivnosti grupe za potporu pacijenata u mojoj zajednici	18,18%
Povećati potporu vezano uz fertilitet i pitanja reprodukcije	4,55%
Povećati potporu za održavanje financijskih prihoda	27,27%
Povećati potporu za nastavkom života u vlastitom domu	11,36%
Bolju emocionalnu i psihosocijalnu potporu za pacijente i obitelji	27,27%

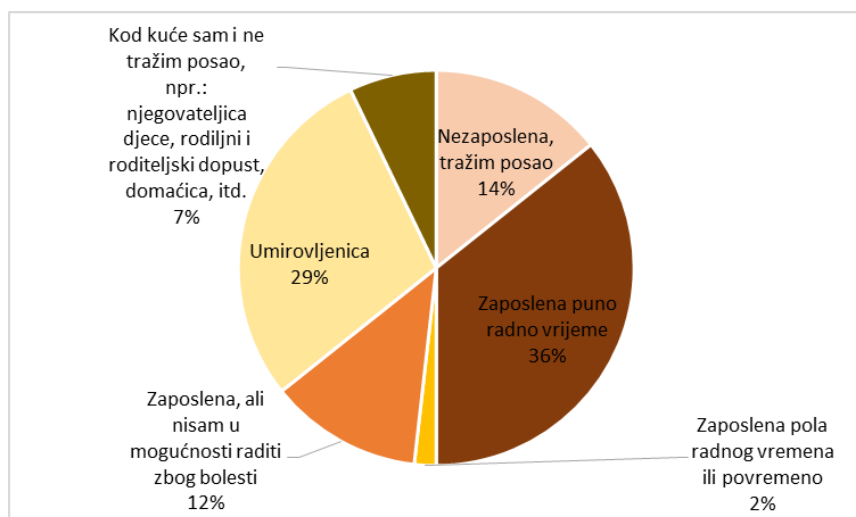
RAK VRATA MATERNICE

Anketirano je 56 žena s rakom vrata maternice, a njihova srednja dob pri anketiranju je bila 50 godina, dok je srednja dob u kojoj im je dijagnosticiran rak bila 49 godina. Velika većina tih žena je bila udana (slika 6) te zaposlena puno radno vrijeme (slika 7) i ne uzdržava nikoga (62,96%).

Slika 6. Bračni status žena oboljelih od raka vrata maternice

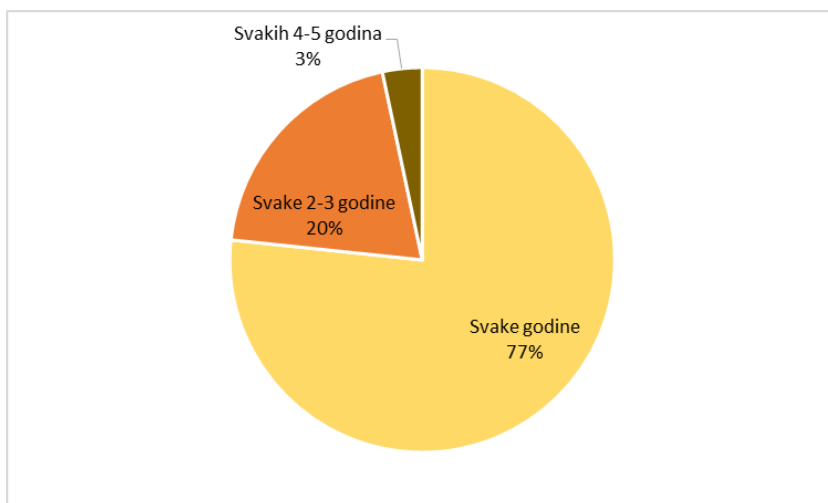

Slika 7. Trenutno zaposlenje žena oboljelih od raka vrata maternice

Više od polovice ispitanica (53,57%) je potvrdilo da redovito odlaze na ginekološke preglede, uglavnom svake godine (slika 8).

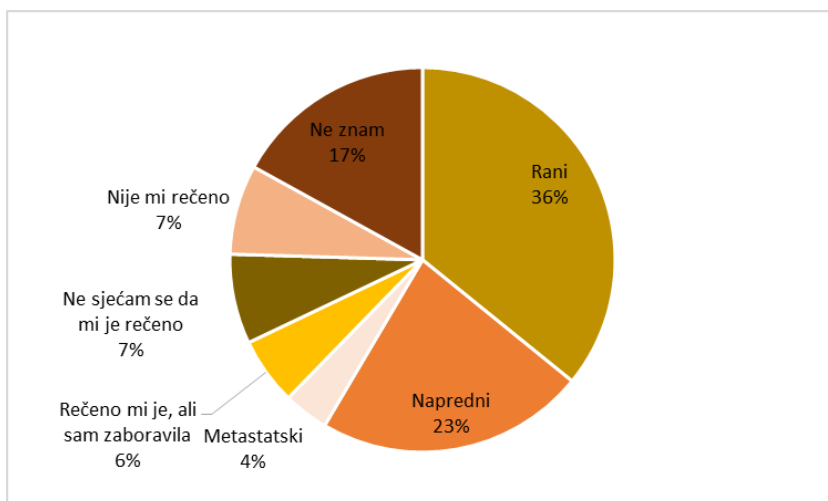
Slika 8. Učestalost odlaska na ginekološke preglede prije oboljenja od raka vrata maternice

13,52% žena je odgovorilo da, prije nego im je dijagnosticiran rak vrata maternice, nisu pristale na ponuđene Papa testove, uglavnom zbog općenitog dobrog osjećanja i obiteljskih obaveza.

Na slici 9. je prikazan udio stadija u kojima je rak vrata maternice dijagnosticiran.

Slika 9. Stadij u kojem je rak vrata maternice dijagnosticiran

Većina ispitanica je potvrdila da je, prilikom neposredno nakon dijagnosticanja raka vrata maternice, dobila adekvatne informacije od liječnika (78%), a glavnina tih informacija se odnosila na liječenje i ispitanice navode da su im te informacije bile od velike pomoći.

Veliki dio ispitanica je naveo da bi voljele da su dobile više informacija o razumijevanju i prepoznavanju simptoma, općenitih informacija o bolesti i snalaženju s njom te o tome kako naći financijsku pomoć za liječenje i njegu.

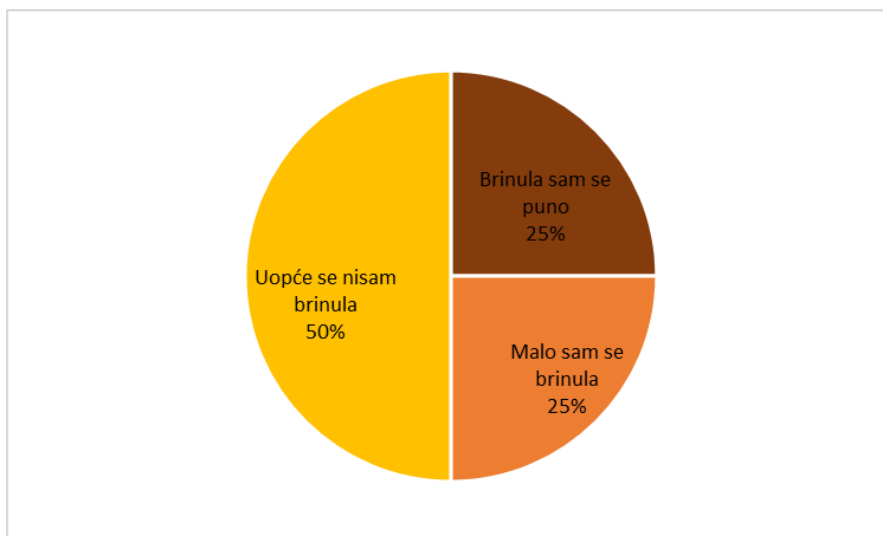
Većina ispitanica smatra da je život s rakom imao utjecaj na njihovu sposobnost da budu neovisne, ali i da ih je zbližio s obitelji i osnažio te da su dobile potrebnu potporu od medicinskog osoblja koje ih je liječilo (tablica 7).

Tablica 7. Iskustvo života s rakom vrata maternice

Izjava	Odgovor
Život s rakom je imao značajan utjecaj na moje financije	Niti se slažem, niti se ne slažem
Život s rakom je utjecao na moju sposobnost da budem neovisna	Slažem se
Život s rakom je značio da je moja obitelj morala uzimati slobodne dane od posla ili edukacije radi brige o meni	Slažem se
Život s rakom me zbližio s obitelji	Slažem se
Život s rakom me osnažio i/ili me učinio otpornijom	Slažem se
Dobivam potrebnu potporu od medicinskog osoblja koje me liječi	Slažem se
Bojim se da ako trenutačno liječenje ne bude uspješno nema drugih opcija	Niti se slažem, niti se ne slažem
Uvjeren sam da postoje i druge opcije liječenja koje mi mogu pomoći pobijediti rak	Slažem se
Život s rakom me povremeno učinio izoliranom	Slažem se
Život s rakom mi je uzrokovao sram ili stid	Slažem se

Polovina ispitanica je iskazala da su se brinule oko toga kako će ljudi u njihovom životu reagirati na njihovu dijagnozu (slika 10).

Slika 10. Briga oko reakcije ljudi na dijagnozu raka vrata maternice

Na upit o tome kako su članovi njihovih obitelji reagirali na njihovu dijagnozu ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 8.

Tablica 8. Reakcija članova obitelji na dijagnozu raka vrata maternice

Izjava	Postotak odgovora DA
Članovi moje obitelji su razumjeli i pokazali su mi svoju potporu	69,64%
Članovi moje obitelji su bez neugode razgovarali samnom o mojoj dijagnozi	30,36%
Članovi moje obitelji su postali jedan od najvažnijih oslonaca u borbi protiv bolesti	44,46%

Na upit o tome kako su njihovi prijatelji reagirali na njihovu dijagnozu ispitanice su dale su odgovore vidljive u tablici 9.

Tablica 9. Reakcija prijatelja na dijagnozu raka vrata maternice

Izjava	Postotak odgovora DA
Moji prijatelji su razumjeli i pokazali su mi svoju potporu	67,86%
Moji prijatelji su bez neugode razgovarali samnom o mojoj dijagnozi	35,71%
Moji prijatelji su postali jedan od najvažnijih oslonaca	39,93%

Na upit o tome kako su njihovi kolege s posla reagirali na njihovu dijagnozu ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 10.

Tablica 10. Reakcija kolega s posla na dijagnozu raka vrata maternice

Izjava	Postotak odgovora DA
Moji kolege s posla su razumijeli i pokazali su mi svoju potporu	80,95%
Moji kolege s posla su bez neugode razgovarali samnom o mojoj dijagnozi	38,10%
Moji kolege s posla su bili ponosni na to kako sam se nosila sa situacijom	38,10%
Moji kolege s posla nisu znali što mi reći ili kako se ponašati	28,57%
Moji kolege s posla su postali jedan od najvažnijih oslonaca u borbi protiv bolesti	28,57%

Na upit o tome kako su njihovi poslodavci reagirali na njihovu dijagnozu ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 11.

Tablica 11. Reakcija poslodavaca na dijagnozu raka vrata maternice

Izjava	Postotak odgovora DA
Moj poslodavac me razumio i pokazao potporu	71,43%
Moj poslodavac se prema meni ponašao isto kao i prije moje dijagnoze	21,43%
Moj poslodavac nije bio siguran što reći ili što učiniti	3,57%
Moj poslodavac je bio samopouzdan i znao je kako se ponašati u vezi samnom	25,00%

Više od 60% ispitanica je potvrdilo da je propustilo barem jedan dan brinuti se za osobe koje uzdržavaju zbog direktnih posljedica raka vrata maternice, kod gotovo polovice (42%) to je trajalo manje od jednog tjedna.

Većina ispitanica (90%) nije primila pomoć od trećih strana, npr. dobrotvornih ustanova ili grupa pacijenata.

Dvije trećine ispitanica (67%) je izjavilo da su zbog raka vrata maternice izgubile određenu financijsku dobit, uglavnom zbog izostanka s posla.

Nešto manje od polovice ispitanica (47%) je izjavilo da je zbog njenog raka vrata maternice netko njoj blizak izostao sa svog posla.

Većina ispitanica (86%) je izjavila da nema osjećaj da dijagnoza raka vrata maternice u njihovoj okolini uzrokuje sram ili stid.

Na upit što misle da bi se moglo učiniti za poboljšanje situacije žena koji žive s rakom vrata maternice, ispitanice su dale odgovore vidljive u tablici 12.

Tablica 12. Mišljenje o potencijalnim aktivnostima za poboljšanje situacije žena koji žive s rakom vrata maternice

Izjava	Postotak odgovora DA
Podizanje svijesti o ovom obliku raka u svrhu promicanja javnog prihvaćanja	35,71%
Podizanje svijesti o ovom obliku raka u svrhu promicanja rane dijagnoze	62,50%
Učiniti da ovaj oblik raka bude od veće važnosti za društvo	26,79%
Učiniti da ovaj oblik raka bude od veće važnosti za vladu	14,29%
Povećati aktivnosti grupe za potporu pacijenata u mojoj zajednici	28,57%
Povećati potporu vezano uz fertilitet i pitanja reprodukcije	12,50%
Povećati potporu za održavanje financijskih prihoda	28,57%
Povećati potporu za nastavkom života u vlastitom domu	25,00%
Bolju emocionalnu i psihosocijalnu potporu za pacijente i obitelji	44,64%